

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)

της 10ης Σεπτεμβρίου 2014*

«Προδικαστική παραπομπή — Ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων — Μέτρα ισοδυνάμου αποτελέσματος — Οδηγία 2004/22/ΕΚ — Μετρολογικός έλεγχος των συστημάτων μετρήσεως — Μετρητής ζεστού νερού που πληροί όλες τις απαιτήσεις της οδηγίας αυτής και είναι συνδεδεμένος με συσκευή διαβίβασης δεδομένων εξ αποστάσεως (συσκευή τηλεμέτρησης) — Απαγόρευση χρήσεως του μετρητή χωρίς προηγούμενο μετρολογικό έλεγχο του συστήματος αυτού»

Στην υπόθεση C-423/13,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως βάσει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Lietuvos vyriausybės administracinis teismas (Λιθουανία) με απόφαση της 25ης Ιουνίου 2013, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 25 Ιουλίου 2013, στο πλαίσιο της δίκης

«**Vilniaus energija**» UAB

κατά

Lietuvos metrologijos inspekcijos Vilniaus apskrities skyrius,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους R. Silva de Lapuerta, πρόεδρο τμήματος, K. Lenaerts (εισηγητή), αντιπρόεδρο του Δικαστηρίου, J. L. da Cruz Vilaça, J.-C. Bonichot και A. Arabadjiev, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Szpunar

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η UAB Vilniaus energija, εκπροσωπούμενη από τον L. Samuolis,
- η Λιθουανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον D. Kriaučiūnas και τη V. Kazlauskaitė-Švenčionienė,
- η Βελγική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους T. Materne και J.-C. Halleux,
- η Πολωνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον B. Majczyna,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τον Γ. Ζαββό και την J. Jokubauskaitė,

* Γλώσσα διαδικασίας: η λιθουανική.

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η παρούσα αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 34 ΣΛΕΕ καθώς και της οδηγίας 2004/22/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 2004, για τα όργανα μετρήσεων (ΕΕ L 135, σ. 1).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της UAB Vilniaus energija (στο εξής: Vilniaus energija) και της Lietuvos metrologijos inspekcijos Vilniaus apskrities skyrius (αρμόδια για την περιοχή του Βίλνιους υπηρεσία της Λιθουανικής Μετρολογικής Επιθεώρησης, στο εξής: metrologijos inspekcija), με αντικείμενο προσφυγή ακυρώσεως πράξεως της δεύτερης σχετικά με τη χρήση των αποτελεσμάτων των μετρήσεων μετρητών νερού συνδεδεμένων με συσκευή διαβίβασης δεδομένων εξ αποστάσεως (συσκευή τηλεμέτρησης).

Το νομικό πλαίσιο

Η νομοθεσία της Ένωσης

- 3 Κατά τις αιτιολογικές σκέψεις 3, 4, 10 και 17 της οδηγίας 2004/22:
 - «3) Ο νόμιμος μετρολογικός έλεγχος δεν θα πρέπει να δημιουργεί φραγμούς στην ελεύθερη κυκλοφορία των οργάνων μετρήσεων. Οι σχετικές διατάξεις θα πρέπει να είναι οι ίδιες σε όλα τα κράτη μέλη και τα αποδεικτικά πιστότητας να γίνονται αποδεκτά σε όλη την Κοινότητα.
 - 4) Ο νόμιμος μετρολογικός έλεγχος απαιτεί τη πιστότητα προς συγκεκριμένες απαιτήσεις επιδόσεων. Οι απαιτήσεις επιδόσεων, τις οποίες πρέπει να πληρούν τα όργανα μετρήσεων, θα πρέπει να παρέχουν υψηλό επίπεδο προστασίας. Η αξιολόγηση της πιστότητας θα πρέπει να παρέχει υψηλό βαθμό εμπιστοσύνης.
- [...]
- 10) Προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι διαφορές κλιματικών συνθηκών ή τα διαφορετικά επίπεδα προστασίας των καταναλωτών που ενδέχεται να ισχύουν σε εθνικό επίπεδο, οι βασικές απαιτήσεις ενδέχεται να οδηγούν στη θέσπιση περιβαλλοντικών κλάσεων ή κλάσεων ακριβείας.
- [...]
- 17) Τα κράτη μέλη δεν θα πρέπει να εμποδίζουν τη διάθεση στην αγορά ή/και την έναρξη χρήσης οργάνων μετρήσεων που φέρουν τη σήμανση “ΕΚ” και τη συμπληρωματική μετρολογική επισήμανση σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας οδηγίας.»
- 4 Η εν λόγω οδηγία εφαρμόζεται, κατά το άρθρο 1 αυτής, που επιγράφεται «Πεδίο εφαρμογής», στις «[συσκευές] και στα συστήματα που επιτελούν λειτουργίες μέτρησης και ορίζονται στα ειδικά παραρτήματα για συγκεκριμένα όργανα όσον αφορά τα υδρόμετρα (MI-001)».

5 Το άρθρο 2, παράγραφος 1, της ίδιας οδηγίας ορίζει:

«Τα κράτη μέλη μπορούν να επιβάλλουν τη χρήση των οργάνων μέτρησης που αναφέρονται στο άρθρο 1 για τις λειτουργίες μέτρησης, εφόσον θεωρούν ότι τούτο δικαιολογείται για λόγους δημόσιου συμφέροντος, δημόσιας υγείας, δημόσιας τάξης και δημόσιας ασφάλειας, προστασίας του περιβάλλοντος, είσπραξης φόρων και δασμών, προστασίας των καταναλωτών και θεμιτών συναλλαγών.»

6 Το άρθρο 3, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 2004/22 έχει ως εξής:

«Η παρούσα οδηγία καθορίζει τις απαιτήσεις τις οποίες πρέπει να πληρούν οι [συσκευές] και τα συστήματα που αναφέρονται στο άρθρο 1, προκειμένου να διατεθούν στην αγορά ή/και να τεθούν σε χρήση για τις λειτουργίες που αναφέρονται στο άρθρο 2, παράγραφος 1.»

7 Το άρθρο 4, στοιχεία α', ε' και στ', της εν λόγω οδηγίας προβλέπει:

«Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, νοούνται ως:

α) “όργανο μετρήσεων”: κάθε [συσκευή] ή σύστημα που επιτελεί λειτουργία μέτρησης και καλύπτεται από τα άρθρα 1 και 3,

[...]

ε) “διάθεση στην αγορά”: η διάθεση για πρώτη φορά στην Κοινότητα ενός οργάνου που προορίζεται για τελικό χρήστη, είτε έναντι αμοιβής είτε δωρεάν,

στ) “έναρξη χρήσης”: η χρήση για πρώτη φορά οργάνου που προορίζεται για τον τελικό χρήστη για τους σκοπούς για τους οποίους αυτό προορίζεται.»

8 Το άρθρο 6, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της ίδιας οδηγίας έχει ως εξής:

«Το όργανο μετρήσεων πληροί τις βασικές απαιτήσεις που καθορίζονται στο παράρτημα I και στο αντίστοιχο ειδικό παράρτημα για το συγκεκριμένο όργανο.»

9 Το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 2004/22 ορίζει:

«Η πιστότητα ενός οργάνου μετρήσεων προς όλες τις διατάξεις της παρούσας οδηγίας υποδηλώνεται από την παρουσία σ' αυτό της σήμανσης “ΕΚ” και της συμπληρωματικής μετρολογικής σήμανσης που προσδιορίζονται στο άρθρο 17.»

10 Το άρθρο 8, παράγραφοι 1 έως 4, της οδηγίας αυτής ορίζει:

«1. Τα κράτη μέλη δεν παρεμποδίζουν, επικαλούμενα λόγους που καλύπτονται από την παρούσα οδηγία, τη διάθεση στην αγορά ή/και την έναρξη της χρήσης οργάνου μετρήσεων που φέρει τη σήμανση “ΕΚ” και τη συμπληρωματική μετρολογική σήμανση σύμφωνα με το άρθρο 7.

2. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν όλα τα δέοντα μέτρα για να εξασφαλίζουν ότι τα όργανα μετρήσεων διατίθενται στην αγορά ή/και χρησιμοποιούνται μόνον εάν πληρούν τις απαιτήσεις της παρούσας οδηγίας.

3. Ένας κράτος μέλος δύναται να απαιτεί, για την έναρξη χρήσης ενός οργάνου μέτρησης, να ανταποκρίνεται το όργανο αυτό σε διατάξεις που δικαιολογούνται από τις τοπικές κλιματικές συνθήκες. Στην περίπτωση αυτή, το κράτος μέλος επιλέγει κατάλληλα ανώτατα και κατώτατα όρια

θερμοκρασίας από τον πίνακα 1 του παραρτήματος 1· επιπλέον μπορεί να καθορίζει συνθήκες υγρασίας (συμπύκνωση ή μη συμπύκνωση) και να διευκρινίζει αν ο χώρος εγκατάστασης θα είναι ανοικτός ή κλειστός.

4. Όταν ορίζονται διαφορετικές κλάσεις ακριβείας για τα όργανα μετρήσεων:

- α) τα ειδικά παραρτήματα για τα συγκεκριμένα όργανα, υπό τον τίτλο “Έναρξη χρήσης» δύνανται να καθορίζουν την(τις) κλάση(εις) ακριβείας που πρέπει να χρησιμοποιούνται για συγκεκριμένες εφαρμογές,
- β) σε όλες τις άλλες περιπτώσεις, το κράτος μέλος μπορεί να καθορίζει τις κλάσεις ακριβείας που πρέπει να χρησιμοποιούνται για συγκεκριμένες εφαρμογές στο πλαίσιο των θεσπιζόμενων κλάσεων, υπό τον όρο ότι επιτρέπει τη χρήση όλων των κλάσεων ακριβείας στην επικράτειά του.

Και στις δύο περιπτώσεις α) και β), μπορούν να χρησιμοποιούνται όργανα μετρήσεων υψηλότερης κλάσης ακριβείας, κατ’ επιλογή του ιδιοκτήτη.»

11 Κατά το άρθρο 9, πρώτο εδάφιο, της εν λόγω οδηγίας:

«Η αξιολόγηση της πιστότητας του οργάνου μετρήσεως προς τις οικείες βασικές απαιτήσεις διενεργείται με την εφαρμογή, κατ’ επιλογή του κατασκευαστή, μίας από τις διαδικασίες αξιολόγησης της πιστότητας που απαριθμούνται στο ειδικό παράρτημα για το συγκεκριμένο όργανο. [...]»

12 Το παράρτημα I της ίδιας οδηγίας, με τίτλο «Βασικές απαιτήσεις», προβλέπει:

«Τα όργανα μετρήσεων παρέχουν υψηλό επίπεδο μετρολογικής προστασίας, έτσι ώστε κάθε ενδιαφερόμενος να μπορεί να εμπιστευτεί το αποτέλεσμα της μέτρησης, ο δε σχεδιασμός και η κατασκευή τους είναι υψηλού ποιοτικού επιπέδου από άποψη τεχνολογίας μετρήσεων και ασφάλειας των δεδομένων των μετρήσεων.

Οι απαιτήσεις τις οποίες πρέπει να πληρούν τα όργανα μετρήσεων καθορίζονται κατωτέρω και συμπληρώνονται, κατά περίπτωση, από τις ειδικές απαιτήσεις για συγκεκριμένα όργανα των παραρτημάτων MI-001 έως MI-010, τα οποία επεξηγούν ορισμένα σημεία των γενικών απαιτήσεων.

[...]

8. Προστασία από την αλλοίωση

8.1. Τα μετρολογικά χαρακτηριστικά των οργάνων μετρήσεων δεν επηρεάζονται με κανέναν ανεπίτρεπτο τρόπο από τη σύνδεση άλλων συσκευών σε αυτά, από κανένα χαρακτηριστικό της συνδεδεμένης συσκευής ούτε από τυχόν απομακρυσμένες συσκευές που επικοινωνούν με το όργανο μετρήσεων. [...]

10. Ένδειξη του αποτελέσματος [...]

10.4. Τα όργανα μετρήσεων που χρησιμοποιούνται σε εμπορικές συναλλαγές άμεσης πώλησης είναι σχεδιασμένα κατά τρόπον ώστε να δείχνουν το αποτέλεσμα της μέτρησης σε αμφότερα τα συναλλασσόμενα μέρη, μετά την εγκατάστασή τους για τον ανωτέρω σκοπό. Όταν είναι κρίσιμο στην περίπτωση άμεσης πώλησης, το τυχόν δελτίο που παρέχεται στον καταναλωτή από βοηθητική συσκευή η οποία δεν είναι σύμφωνη προς τις σχετικές απαιτήσεις της παρούσας οδηγίας πρέπει να φέρει κατάλληλες περιοριστικές πληροφορίες.

10.5.Ανεξαρτήτως του εάν οι ενδείξεις των οργάνων μετρήσεων που χρησιμοποιούνται για σκοπούς μέτρησης των υπηρεσιών που παρέχονται από επιχειρήσεις κοινής ωφελείας είναι δυνατόν να διαβάζονται εξ αποστάσεως, τα όργανα αυτά πρέπει οπωσδήποτε να είναι εφοδιασμένα με μετρολογικά ελεγχόμενη οθόνη η οποία είναι εύκολα προσπελάσιμη από τον καταναλωτή χωρίς τη χρήση εργαλείων. Η ένδειξη της οθόνης αυτής είναι το αποτέλεσμα μέτρησης που χρησιμεύει ως βάση για το καταβλητέο τίμημα. [...]».

- 13 Το παράρτημα MI-001 της οδηγίας 2004/22, με τίτλο «Υδρόμετρα», έχει ως εξής:

«Στα υδρόμετρα που προορίζονται για τη μέτρηση του όγκου καθαρού, ψυχρού ή θερμού νερού για οικιακή, εμπορική και ελαφρά βιομηχανική χρήση, έχουν εφαρμογή οι οικείες απαιτήσεις του παραρτήματος I, οι ειδικές απαιτήσεις του παρόντος παραρτήματος και οι διαδικασίες αξιολόγησης της πιστότητας που απαριθμούνται στο παρόν παράρτημα.

Ορισμοί

Υδρόμετρο

Όργανο σχεδιασμένο για τη μέτρηση, την αποθήκευση σε μνήμη και την απεικόνιση του όγκου νερού που διέρχεται από το μορφοτροπέα μετρήσεων στις συνθήκες της μέτρησης.

[...]»

- 14 Στο παράρτημα (MI-005) της οδηγίας 2004/22, με τίτλο «Συστήματα μέτρησης για τη συνεχή και συστηματική μέτρηση ποσοτήτων υγρών εκτός από το νερό», ως «σύστημα μέτρησης» ορίζεται ένα «σύστημα, το οποίο περιλαμβάνει το μετρητή καθεαυτό και όλες τις [συσκευές] που απαιτούνται για να εξασφαλιστούν ορθές μετρήσεις ή προορίζονται να διευκολύνουν τις εργασίες μέτρησης».

Η νομοθεσία της Λιθουανίας

- 15 Το άρθρο 2, παράγραφος 7, του νόμου περί μετρολογίας (Metrologijos įstatymas), όπως έχει διαμορφωθεί με τον νόμο X-717 της 22ας Ιουνίου 2006 (Žin., 2006, αριθ. 77-2966), ορίζει:

«Ως όργανο μετρήσεων νοείται κάθε εργαλείο, συσκευή ή σύστημα που προορίζεται για μετρήσεις, αυτοτελώς ή από κοινού με άλλες πρόσθετες συσκευές.»

- 16 Κατά το άρθρο 2, παράγραφος 15, του νόμου αυτού:

«Ως σύστημα μέτρησης νοείται ομάδα συσκευών μέτρησης ή διαφόρων αντικειμένων εξοπλισμού που συνδυάζονται μεταξύ τους για το σκοπό της διενέργειας συγκεκριμένων μετρήσεων.»

- 17 Με την απόφαση V-107 του διευθυντή της εθνικής υπηρεσίας μετρολογίας, σχετικά με τη μετρολογική πιστοποίηση των οργάνων μετρήσεως που διαθέτουν λειτουργία εξ αποστάσεως διαβίβασης δεδομένων (λειτουργία τηλεμέτρησης) [Įsakymas Dėl matavimo priemonių su nuotoliniu (telemetriniu) duomenų perdavimu metrologinio įteisinimo], της 15ης Νοεμβρίου 2010 (Žin., 2010, αριθ. 135-2010, στο εξής: απόφαση της 15ης Νοεμβρίου 2010), προβλέπει:

«1) Τα όργανα μετρήσεως που διαθέτουν λειτουργία διαβίβασης δεδομένων εξ αποστάσεως (λειτουργία τηλεμέτρησης) εγκρίνονται μόνον εφόσον έχουν διενεργηθεί οι απαραίτητες δοκιμές και έχει ελεγχθεί εάν τα δεδομένα που διαβιβάζονται μέσω του τηλεμετρικού διαύλου αντιστοιχούν πλήρως στις ενδείξεις που εμφανίζονται στο όργανο μετρήσεως·

- 2) όργανο μετρήσεως με λειτουργία εξ αποστάσεως διαβίβασης δεδομένων (λειτουργία τηλεμέτρησης) θεωρείται σύστημα μετρήσεως και, συνεπώς, απαιτείται η διενέργεια μετρολογικού ελέγχου για το σύνολο του συστήματος μετρήσεως, καθώς και καταγραφή των αποτελεσμάτων του ελέγχου κατά τον προβλεπόμενο τρόπο·
- 3) όργανα μετρήσεως που υπόκεινται στις διατάξεις περί μετρολογίας και έχουν λειτουργία διαβίβασης δεδομένων εξ αποστάσεως (λειτουργία τηλεμέτρησης), δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται για τη διαβίβαση δεδομένων εξ αποστάσεως (τηλεμέτρηση), χωρίς έλεγχο της λειτουργίας αυτής.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

- 18 Η Vilniaus energija είναι επιχείρηση που παρέχει θέρμανση και ζεστό νερό στην πόλη του Βίλνιους.
- 19 Κατά την εξέταση της αιτήσεως ενός καταναλωτή της 7ης Φεβρουαρίου 2012, υπάλληλοι της metrologijos inspekcija διαπίστωσαν ότι η Vilniaus energija είχε εγκαταστήσει στο διαμέρισμα του εν λόγω καταναλωτή μετρητή ζεστού νερού τύπου WFH 36 με αριθμό 09532667. Ο μετρητής έφερε ισχύον πιστοποιητικό διενέργειας ελέγχου από τη Vilniaus metrologijos centras.
- 20 Ο εν λόγω μετρητής ήταν συνδεδεμένος με αυτόματη συσκευή ρυθμίσεως της θερμάνσεως και διαβίβασης δεδομένων εξ αποστάσεως (συσκευή τηλεμέτρησης) με την ονομασία Rubisafe, διά της οποίας τα στοιχεία του μετρητή μεταδίδονταν εξ αποστάσεως και χρησιμοποιούνταν για την έκδοση των λογαριασμών. Όπως προκύπτει από την ενώπιον του Δικαστηρίου δικογραφία, οι συσκευές με την ονομασία Rubisafe κατασκευάζονται ως επί το πλείστον στη Γερμανία.
- 21 Με το σημείο 2 της αποφάσεως της 15ης Νοεμβρίου 2010, η metrologijos inspekcija εκτίμησε ότι δεν μπορούσε να γίνει διαβίβαση των αποτελεσμάτων των μετρήσεων του συγκεκριμένου μετρητή, διότι δεν είχε προηγηθεί μετρολογικός έλεγχος του συστήματος συνολικά, δηλαδή του υδρόμετρου και της συσκευής διαβίβασης δεδομένων εξ αποστάσεως.
- 22 Με το υπ' αριθ. ΡΑ-954 (V 12) πόρισμα ελέγχου σχετικά με την τήρηση της νομοθεσίας περί μετρολογίας, της 22ας Μαρτίου 2012, (στο εξής: πόρισμα ελέγχου), η metrologijos inspekcija επέβαλε στη Vilniaus energija τις εξής δύο υποχρεώσεις:
 - να μη χρησιμοποιεί τα εξ αποστάσεως διαβιβαζόμενα αποτελέσματα των μετρήσεων του υδρόμετρου για την έκδοση των λογαριασμών, εφόσον δεν έχει διενεργηθεί ο προβλεπόμενος από τις ισχύουσες διατάξεις μετρολογικός έλεγχος, και
 - να χρησιμοποιεί μόνον τα δεδομένα που εμφανίζονται στον εγκατεστημένο εντός του διαμερίσματος μετρητή ζεστού νερού, ο οποίος έχει εγκριθεί από μετρολογικής απόψεως και του οποίου το μετρολογικό πιστοποιητικό εξακολουθεί να ισχύει.
- 23 Η Vilniaus energija άσκησε προσφυγή ενώπιον του Vilniaus apygardos administracinis teismas (πρωτοβάθμιου διοικητικού δικαστηρίου του Βίλνιους), ζητώντας την ακύρωση του πορίσματος ελέγχου.
- 24 Με απόφαση της 2ας Αυγούστου 2012, το Vilniaus apygardos administracinis teismas απέρριψε ως αβάσιμη την προσφυγή της Vilniaus energija.
- 25 Η Vilniaus energija άσκησε έφεση κατά της αποφάσεως αυτής ενώπιον του Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (ανώτατου διοικητικού δικαστηρίου της Λιθουανίας).

- 26 Κατά το αιτούν δικαστήριο, από την απόφαση της 15ης Νοεμβρίου 2010, καθώς και από το πόρισμα ελέγχου κατ' εφαρμογήν της αποφάσεως αυτής προκύπτει ότι ένα υδρόμετρο το οποίο, ως όργανο μετρήσεως, ικανοποιεί όλες τις απαιτήσεις της οδηγίας 2004/22 και φέρει όλες τις προβλεπόμενες από αυτήν απαραίτητες σημάνσεις δεν μπορεί, εντούτοις, να χρησιμοποιηθεί κανονικά εφόσον είναι συνδεδεμένο με συσκευή διαβίβασης δεδομένων εξ αποστάσεως (συσκευή τηλεμέτρησης). Συγκεκριμένα, η ισχύουσα εθνική νομοθετική ρύθμιση και πρακτική εξομοιώνει από ποιοτικής απόψεως τον εν λόγω μετρητή με νέο όργανο μετρήσεως, δηλαδή σύστημα μετρήσεως, για το οποίο απαιτείται, κατά την εθνική νομοθεσία, διενέργεια αξιολογήσεως και πιστοποίηση, καθώς και μετρολογικός έλεγχος.
- 27 Υπό τις συνθήκες αυτές, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί εάν η εν λόγω εθνική νομοθετική ρύθμιση και πρακτική είναι συμβατή με το άρθρο 34 ΣΛΕΕ και την εν λόγω οδηγία.
- 28 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Lietuvos vyriausybės administracinis teismas αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Αντίκειται το άρθρο 34 ΣΛΕΕ και/ή η οδηγία 2004/22 σε εθνική νομοθετική ρύθμιση και πρακτική κατά την οποία μετρητής ζεστού νερού ο οποίος ανταποκρίνεται σε όλες τις απαιτήσεις της οδηγίας 2004/22 και είναι συνδεδεμένος με συσκευή εξ αποστάσεως (τηλεμετρικής) διαβίβασης δεδομένων θεωρείται ότι συνιστά σύστημα μετρήσεων και, συνεπεία του γεγονότος αυτού, ο εν λόγω μετρητής ζεστού νερού δεν μπορεί να χρησιμοποιείται ενόσω δεν έχουν υποβληθεί σε μετρολογικό έλεγχο τόσο ο εν λόγω μετρητής όσο και η εν λόγω συσκευή εξ αποστάσεως (τηλεμετρικής) διαβίβασης δεδομένων, ως από κοινού συγκροτούντα σύστημα μετρήσεων;»

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

- 29 Πρέπει, καταρχάς, να εξεταστεί εάν η σύνδεση μετρητή ζεστού νερού ο οποίος πληροί όλες τις απαιτήσεις της οδηγίας 2004/22 με συσκευή διαβίβασης δεδομένων εξ αποστάσεως (συσκευή τηλεμέτρησης) συνεπάγεται εξαίρεση του μετρητή από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας.
- 30 Κατά το άρθρο 1 της εν λόγω οδηγίας, αυτή εφαρμόζεται σε συσκευές και συστήματα που επιτελούν λειτουργίες μέτρησης και ορίζονται στο σχετικό με τα υδρόμετρα ειδικό παράρτημα, δηλαδή στο παράρτημα MI-001.
- 31 Κατά το εν λόγω παράρτημα, το «υδρόμετρο» είναι «[όργανο] σχεδιασμένο για τη μέτρηση, την αποθήκευση σε μνήμη και την απεικόνιση του όγκου νερού που διέρχεται από το μορφοτροπέα μετρήσεων στις συνθήκες της μέτρησης».
- 32 Συναφώς, το άρθρο 6, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 2004/22 ορίζει ότι το υδρόμετρο, κατά την έννοια της οδηγίας αυτής, πρέπει να πληροί τις βασικές απαιτήσεις που καθορίζονται στο παράρτημα I και στο σχετικό με τα υδρόμετρα ειδικό παράρτημα, δηλαδή στο παράρτημα MI-001 της εν λόγω οδηγίας.
- 33 Μία από τις βασικές αυτές απαιτήσεις είναι, κατά το σημείο 8.1 του ως άνω παραρτήματος I, να μην επηρεάζονται τα μετρολογικά χαρακτηριστικά των οργάνων μετρήσεων κατά τρόπο μη επιτρεπτό από τη σύνδεση με συσκευή διαβίβασης δεδομένων εξ αποστάσεως. Ομοίως, το σημείο 10.5 του εν λόγω παραρτήματος I ορίζει ότι σε περίπτωση αποκλίσεως μεταξύ των αποτελεσμάτων που εμφανίζονται στο όργανο μετρήσεως και στη συσκευή, το αποτέλεσμα μετρήσεως που λαμβάνεται υπόψη για τον καθορισμό του τιμήματος που θα καταβληθεί από τον χρήστη είναι η ένδειξη του οργάνου μετρήσεως.

- 34 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι μετρητής ζεστού νερού ο οποίος πληροί όλες τις απαιτήσεις της εν λόγω οδηγίας δεν μπορεί να εξαιρεθεί από το πεδίο εφαρμογής της επειδή είναι συνδεδεμένος με συσκευή διαβίβασης δεδομένων εξ αποστάσεως (συσκευή τηλεμέτρησης).
- 35 Επομένως, ένας τέτοιος μετρητής εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας.
- 36 Αντιθέτως, όσον αφορά τη συσκευή διαβίβασης δεδομένων εξ αποστάσεως (συσκευή τηλεμέτρησης), επισημαίνεται ότι η λειτουργία της περιορίζεται στην εξ αποστάσεως διαβίβαση δεδομένων τα οποία έχουν προηγουμένως μετρηθεί από τον μετρητή ζεστού νερού. Μια τέτοια συσκευή δεν αποτελεί συσκευή «που επιτελεί λειτουργία μέτρησης», κατά την έννοια του άρθρου 1 της οδηγίας 2004/22 και, ως εκ τούτου, δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της.
- 37 Επιπλέον, η οδηγία αυτή δεν εφαρμόζεται στο σύστημα που αποτελείται από τον μετρητή και τη συσκευή διαβίβασης δεδομένων εξ αποστάσεως (συσκευή τηλεμέτρησης). Συγκεκριμένα, σε αντίθεση με το παράρτημα MI-005 της εν λόγω οδηγίας, σχετικά με τα συστήματα μέτρησης για τη συνεχή και συστηματική μέτρηση ποσοτήτων υγρών εκτός από το νερό, όπου ως «σύστημα μέτρησης» ορίζεται το «σύστημα, το οποίο περιλαμβάνει το μετρητή καθεαυτό και όλες τις [συσκευές] που απαιτούνται για να εξασφαλιστούν ορθές μετρήσεις ή προορίζονται να διευκολύνουν τις εργασίες μέτρησης», το παράρτημα MI-001 της ίδιας οδηγίας δεν περιέχει καμία αναφορά στην έννοια αυτή. Τούτο εξηγείται από το γεγονός ότι το υδρόμετρο που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2004/22 αποτελεί πλήρες όργανο μέτρησης, το οποίο δεν απαιτεί άλλες συσκευές προκειμένου να εξασφαλίζει, ως σύστημα, ορθές μετρήσεις ή να διευκολύνει τις εργασίες μέτρησης.
- 38 Επομένως, για να δοθεί λυσιτελής απάντηση στο αιτούν δικαστήριο, πρέπει να εξεταστεί η επίμαχη στην κύρια δίκη εθνική νομοθετική ρύθμιση και πρακτική όσον αφορά, πρώτον, τους μετρητές ζεστού νερού και, δεύτερον, τις συσκευές διαβίβασης δεδομένων εξ αποστάσεως (συσκευές τηλεμέτρησης).
- 39 Πρώτον, όσον αφορά τους μετρητές ζεστού νερού, υπενθυμίζεται ότι, όταν ένα ζήτημα αποτελεί αντικείμενο εξαντλητικής ρυθμίσεως στο επίπεδο της Ένωσης, κάθε σχετικό εθνικό μέτρο πρέπει να εκτιμάται υπό το πρίσμα των διατάξεων του μέτρου εναρμονίσεως και όχι υπό το πρίσμα των διατάξεων του πρωτογενούς δικαίου (βλ. απόφαση Επιτροπή κατά Γερμανίας, C-463/01, EU:C:2004:797, σκέψη 36 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 40 Τούτο ισχύει και στην περίπτωση της οδηγίας 2004/22, η οποία αποσκοπεί, όπως προκύπτει μεταξύ άλλων από την αιτιολογική σκέψη 3, στο να θεσπιστούν σε όλα τα κράτη μέλη οι ίδιες απαιτήσεις επιδόσεων, τις οποίες πρέπει να πληρούν οι συσκευές και τα συστήματα τα οποία αφορά το άρθρο 1 της οδηγίας αυτή, ενόψει της διαθέσεώς τους στην αγορά ή/και της ενάρξεως της χρήσεώς τους.
- 41 Συγκεκριμένα, το άρθρο 8, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας ορίζει ότι τα κράτη μέλη δεν επιτρέπεται καταρχήν να παρεμποδίζουν τη διάθεση στην αγορά ή/και την έναρξη της χρήσεως οργάνου μέτρησης το οποίο φέρει, μετά από θετική αξιολόγηση της συμβατότητάς του με όλες τις απαιτήσεις της εν λόγω οδηγίας, τη σήμανση πιστότητας «ΕΚ» και τη συμπληρωματική μετρολογική σήμανση. Αντιθέτως, εάν ένα όργανο μέτρησης δεν πληροί τις απαιτήσεις της οδηγίας 2004/22, δεν επιτρέπεται, κατά το άρθρο 8, παράγραφος 2, της οδηγίας αυτής, η διάθεσή του στην αγορά ή/και η έναρξη της χρήσεώς του.
- 42 Εξάλλου, προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι τυχόν διαφορές σε εθνικό επίπεδο όσον αφορά τις κλιματικές συνθήκες ή το επίπεδο προστασίας των καταναλωτών, το άρθρο 8, παράγραφοι 3 και 4, της οδηγίας, σε συνδυασμό με την αιτιολογική σκέψη 10 αυτής, παρέχει στα κράτη μέλη την ευχέρεια να θεσπίζουν, υπό τις προϋποθέσεις των διατάξεων αυτών, περιβαλλοντικές κλάσεις ή κλάσεις ακριβείας, στις οποίες πρέπει να ανταποκρίνεται το όργανο μέτρησης, προκειμένου να επιτραπεί η έναρξη της χρήσεώς του.

- 43 Κατά συνέπεια, μόνο στις περιπτώσεις που προβλέπει η διάταξη αυτή δύνανται τα κράτη μέλη να επιβάλλουν σε εθνικό επίπεδο επιπλέον απαιτήσεις για τα όργανα μετρήσεως που φέρουν τη σήμανση πιστότητας «ΕΚ» και τη συμπληρωματική μετρολογική σήμανση.
- 44 Πάντως, εθνική νομοθετική ρύθμιση και πρακτική όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη δεν αφορούν τις περιπτώσεις που καλύπτει η εν λόγω διάταξη.
- 45 Επομένως, η εν λόγω εθνική νομοθετική ρύθμιση και πρακτική εμποδίζει την έναρξη της χρήσεως μετρητή ζεστού νερού, συνδεδεμένου με συσκευή διαβίβασης δεδομένων εξ αποστάσεως (συσκευή τηλεμέτρησης), ο οποίος πληροί όλες τις απαιτήσεις της οδηγίας 2004/22, εφόσον ο εν λόγω μετρητής έχει αποτελέσει αντικείμενο μετρολογικού ελέγχου.
- 46 Συνεπώς, η εν λόγω οδηγία αντίκειται σε εθνική νομοθετική ρύθμιση και πρακτική όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη.
- 47 Δεύτερον, όσον αφορά τις συσκευές διαβίβασης δεδομένων εξ αποστάσεως (συσκευές τηλεμέτρησης), υπενθυμίζεται ότι, όπως προαναφέρθηκε στη σκέψη 36 της παρούσας αποφάσεως, οι συσκευές αυτές δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας. Επομένως, η εν λόγω εθνική νομοθετική ρύθμιση και πρακτική πρέπει να εξεταστεί υπό το πρίσμα των διατάξεων της Συνθήκης ΛΕΕ σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων.
- 48 Συναφώς, τονίζεται ότι εθνική νομοθετική ρύθμιση και πρακτική όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, κατά την οποία οι συσκευές διαβίβασης δεδομένων εξ αποστάσεως (συσκευές τηλεμέτρησης) που έχουν νομίμως κατασκευαστεί σε άλλα κράτη μέλη υπόκεινται σε μετρολογικό έλεγχο, περιορίζει την πρόσβαση στην αγορά του κράτους μέλους εισαγωγής και συνεπώς πρέπει να θεωρείται μέτρο ισοδύναμου αποτελέσματος προς ποσοτικό περιορισμό επί των εισαγωγών κατά την έννοια του άρθρου 34 ΣΛΕΕ (βλ., συναφώς, αποφάσεις *Radiosistemi*, C-388/00 και C-429/00, EU:C:2002:390, σκέψη 43, *ATRAL*, C-14/02, EU:C:2003:265, σκέψεις 62 και 63, καθώς και Επιτροπή κατά Πορτογαλίας, C-432/03, EU:C:2005:669, σκέψη 41).
- 49 Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, ένα τέτοιο μέτρο μπορεί να δικαιολογηθεί μόνον από τους λόγους γενικού συμφέροντος που απαριθμούνται στο άρθρο 36 ΣΛΕΕ ή από ανάγκες που έχουν κριθεί ως επιτακτικές βάσει της νομολογίας του Δικαστηρίου και υπό την προϋπόθεση ιδίως ότι το μέτρο είναι πρόσφορο για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού, χωρίς να υπερβαίνει το αναγκαίο προς τούτο επίπεδο (βλ. απόφαση Επιτροπή κατά Πορτογαλίας, EU:C:2005:669, σκέψη 42).
- 50 Η επίμαχη στην κύρια δίκη εθνική νομοθετική ρύθμιση και πρακτική αποσκοπεί στην προστασία του καταναλωτή. Το Δικαστήριο έχει κρίνει, συναφώς, ότι η προστασία του καταναλωτή συνιστά λόγο γενικού συμφέροντος ικανό να δικαιολογήσει, καταρχήν, περιορισμούς των διασφαλιζόμενων από τη Συνθήκη θεμελιωδών ελευθεριών, όπως είναι η ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων (βλ., συναφώς, απόφαση *Canal Satélite Digital*, C-390/99, EU:C:2002:34, σκέψη 34).
- 51 Δεδομένου ότι ο μετρολογικός έλεγχος καθιστά δυνατή την αποτροπή των παρεμβολών και των παραποιήσεων κατά τη διαβίβαση των δεδομένων, εθνική νομοθετική ρύθμιση και πρακτική όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη θεωρείται πρόσφορη για την εξασφάλιση της προστασίας των καταναλωτών.
- 52 Ωστόσο, η εν λόγω εθνική νομοθετική ρύθμιση και πρακτική υπερβαίνει το αναγκαίο μέτρο για την επίτευξη του σκοπού αυτού.
- 53 Συγκεκριμένα, η εθνική νομοθετική ρύθμιση και πρακτική που αποτελεί αντικείμενο της υποθέσεως της κύριας δίκης προέβλεπε τη διενέργεια μετρολογικού ελέγχου τόσο για τους μετρητές ζεστού νερού που είναι συνδεδεμένοι με συσκευές διαβίβασης δεδομένων εξ αποστάσεως (συσκευές τηλεμέτρησης) όσο και για τις συσκευές αυτές. Σημειωτέον, ωστόσο, ότι, κατά το άρθρο 9 της οδηγίας 2004/22, το αν ένα υδρόμετρο πληροί τις βασικές απαιτήσεις της οδηγίας αυτής πρέπει να

αξιολογείται πριν τη διάθεσή του στην αγορά και την έναρξη της χρήσεώς του. Μόνον εάν η αξιολόγηση αυτή είναι θετική μπορεί ο κατασκευαστής του μετρητή να τοποθετήσει τη συμπληρωματική μετρολογική σήμανση. Συνεπώς, ο μετρητής ζεστού νερού που πληροί όλες τις απαιτήσεις της εν λόγω οδηγίας έχει ήδη αποτελέσει αντικείμενο μετρολογικού ελέγχου. Δεύτερον, όπως επισημάνθηκε με τη σκέψη 33 της παρούσας αποφάσεως, το σημείο 8.1 του παραρτήματος I της ίδιας οδηγίας προβλέπει ότι τα μετρολογικά χαρακτηριστικά των μετρητών ζεστού νερού που πληρούν όλες τις απαιτήσεις της οδηγίας 2004/22 δεν πρέπει να επηρεάζονται κατά τρόπο μη επιτρεπτό από τη σύνδεση με συσκευή διαβιβάσεως δεδομένων εξ αποστάσεως (συσκευή τηλεμέτρησης). Τρίτον, σε περίπτωση αποκλίσεως μεταξύ των αποτελεσμάτων που εμφανίζονται στο όργανο μετρήσεως και στη συσκευή, το αποτέλεσμα μετρήσεως που λαμβάνεται υπόψη για τον καθορισμό του τιμήματος που θα καταβληθεί από τον χρήστη είναι, όπως ορίζει το σημείο 10.5 του παραρτήματος αυτού, η ένδειξη του οργάνου μετρήσεως.

- 54 Επομένως, η υποχρέωση εκ νέου διενέργειας μετρολογικού ελέγχου για μετρητή ζεστού νερού ο οποίος πληροί όλες τις απαιτήσεις της οδηγίας αυτής και είναι συνδεδεμένος με συσκευή διαβιβάσεως δεδομένων εξ αποστάσεως (συσκευή τηλεμέτρησης) δεν είναι απαραίτητη για την επίτευξη του σκοπού της προστασίας των καταναλωτών. Ο σκοπός αυτός μπορεί να επιτευχθεί με μέτρα λιγότερο περιοριστικά από αυτά που προβλέπει η επίμαχη στην κύρια δίκη εθνική νομοθετική ρύθμιση και πρακτική, όπως είναι ο μετρολογικός έλεγχος μόνο για τη συγκεκριμένη συσκευή.
- 55 Επιπλέον, ακόμη και αν οι αρμόδιες εθνικές αρχές, δηλαδή, στην υπόθεση της κύριας δίκης, η metrologijos inspekcija, αποφάσιζαν εν συνεχεία να περιορίσουν τον μετρολογικό έλεγχο μόνο στις συσκευές διαβιβάσεως δεδομένων εξ αποστάσεως (συσκευές τηλεμέτρησης), υπενθυμίζεται ότι οι εν λόγω αρχές δεν μπορούν, εν πάση περιπτώσει, να απαιτούν, αν αυτό δεν είναι αναγκαίο, τεχνικές αναλύσεις, όταν οι ίδιες αναλύσεις έχουν πραγματοποιηθεί σε άλλο κράτος μέλος και τα πορίσματά τους είναι στη διάθεση των αρχών αυτών ή μπορούν, αν το ζητήσουν, να τα έχουν στη διάθεσή τους (βλ., συναφώς, απόφαση Επιτροπή κατά Πορτογαλίας, EU:C:2005:669, σκέψη 46 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 56 Κατόπιν των προεκτεθέντων, στο υποβληθέν ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 34 ΣΛΕΕ και η οδηγία 2004/22 αντίκεινται σε εθνική νομοθετική ρύθμιση και πρακτική όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, κατά την οποία μετρητής ζεστού νερού ο οποίος πληροί όλες τις απαιτήσεις της οδηγίας αυτής και είναι συνδεδεμένος με συσκευή διαβιβάσεως δεδομένων εξ αποστάσεως (συσκευή τηλεμέτρησης) θεωρείται ότι συνιστά σύστημα μετρήσεων και, ως εκ τούτου, δεν μπορεί να χρησιμοποιείται εφόσον δεν έχει υποβληθεί, μαζί με την εν λόγω συσκευή, σε μετρολογικό έλεγχο ως σύστημα μετρήσεων.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 57 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπíπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (δεύτερο τμήμα) αποφαινεται:

Το άρθρο 34 ΣΛΕΕ και η οδηγία 2004/22/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 2004, για τα όργανα μετρήσεων, αντίκεινται σε εθνική νομοθετική ρύθμιση και πρακτική όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, κατά την οποία μετρητής ζεστού νερού ο οποίος πληροί όλες τις απαιτήσεις της οδηγίας αυτής και είναι συνδεδεμένος με συσκευή διαβιβάσεως δεδομένων εξ αποστάσεως (συσκευή τηλεμέτρησης) θεωρείται ότι συνιστά σύστημα μετρήσεων και, ως εκ τούτου, δεν μπορεί να χρησιμοποιείται εφόσον δεν έχει υποβληθεί, μαζί με την εν λόγω συσκευή, σε μετρολογικό έλεγχο ως σύστημα μετρήσεων.

(υπογραφές)